

Studiecirkeln Vår Hembygd

Kolbäck på 1900-talet

Förplägnadsställen del 3

**KOLBÄCKS
HEMBYGDSFÖRENING**

Förplägnadsställen del 3

Under våren 2008 har vi i studiecirkeln Vår Hembygd inom PRO i Kolbäck fortsatt med kartläggningen av en del av vår lokala historia. Med Förplägnadsställen del tre sätter vi dock punkt för vår kartläggning. Ett tack till alla som hjälpte oss att minnas!

Vi som har gjort det är:

Birgit Carlsson, Bodil Eriksson, Siv Gustavsson, Monica Hallström och undertecknad.

Kolbäck i mars 2008 / Kurt Larsson

Bilden på omslagets första sida är huset där Tallkottens kafé var beläget. Foto Kurt Larsson 2008.

Tallkottens café i Borgåsund

Här berättar Astrid Åkerman sina minnen för Siv Gustavsson.

Caféet låg i åsslutningen ungefär mitt emot där Berglunds fisk nu är beläget och strax norr om det gamla mejeriet. Se omslaget.

Det ägdes av Margareta Rydén och Tyra Finney från 1930-talets slut och 10 år framåt. Tyra bedrev även en liten modeaffär för hattar på övre våningen i huset intill.

Det serverades kaffe och bröd som bakades av innehavarna och det gick även att få smörgås om så önskades. Ibland kunde det även komma bussresenärer och då blev det ganska trångt. På sommaren gick det att sitta ute vid några trädgårdsmöbler.

Astrid Åkerman född Eriksson hjälpte till med servering och diverse annat på sina skollov.

Bobbys Pizzeria & Restaurang

I den gamla Herrevadsskolans matsal etablerade Ratko Jecic Kolbäcks första pizzeria 1984. Ortens företag kunde också beställa lunchlådor och få dem utkörda från Bobbys. Ratko drev här företaget under sju år. Från 1992 -1995 bytte stället ägare och namn några gånger. Vi kommer ihåg namn som Tre Kronor och Stinsen.

Petterssons Krog

1995 flyttade ”Crille på hörnet” sin verksamhet från Västerås och öppnade Pettersson Krog i Herrevadsskola. Pizzorna försvann från menyn och istället serverades vanlig svensk husmanskost till lunch och en enkel kvällsmeny t ex. Filé minjong. Rörelsen avvecklades 1997.

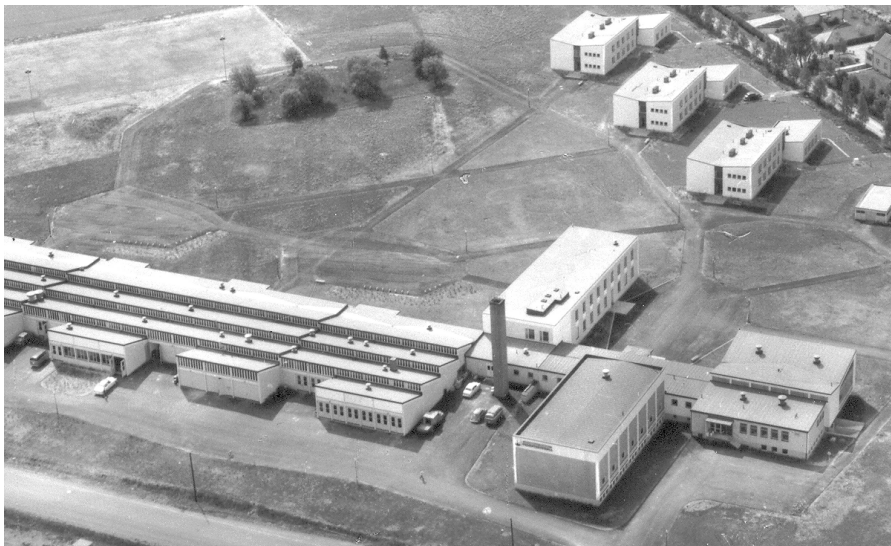
Herrevadsskolan

Västmanlands läns landsting beslutade 1956 att inrätta en Central Verkstadsskola i Kolbäck. Skolan startade sin verksamhet den 1 juli 1957.

År 1960 hade skolan plats för ca 225 elever.

I samband med kommunsammanslagningen 1971 köpte Hallstahammars kommun Verkstadsskolan av Landstinget. Skolan blev en del av kommunens gymnasieskola och fick namnet Herrevadsskolan.

1984 flyttades verksamheten till Kantzowska gymnasiet i Hallstahammar.

Näringsstället Westerqvarn

I över 500 år hade kvarnen, vid ett av vattenfallen i Mölntorp, varit ett näringsställe för mjölnaren och hans drängar. Där förädlades bondens skördar till mjöl och foder åt folk och fä. Under kriget maldes även vithavre till havregryn och ärter till kaffesurrogat. Kvarnstenarna drevs fram till 1915 med vattenkraft via en kanal från Kolbäcksån och under kvarnen. I kvarnkammaren var det alltid spännande att lyssna till bönder och drängars utläggningar medan de intog sin förplägnad.. Kvarnverksamheten lades ner så sent som 1974.

Traktens entreprenör Sigward Eriksson köpte kvarnen och tillhörande sädesmagasin 1986. Ändamålet med köpet var vid den tiden mer ett intressant projekt som ”det kanske gick att göra någonting av”.

Westerqvarn Pub & Restaurang

Efter varsam restaurering fick vi i Mölntorp en pub och restaurang till sommaren 1995.

Westerqvarn är idag mer än ett förplägnadsställe. Här kan traktens kulturbegivenheter samlas till träffar och utställningar både inomhus och utomhus.

Foto från 1920-talet respektive 2001

Lindbergskiosken

Alice Lindbergs dotter Maiken Lindberg-Murén berättar för Monica

Mamma Alice hade en kiosk med kaffeservering på tomten framför vårt bostadshus i Västmanstorp, beläget efter gamla E18 mellan Kolbäcks Metall och Svinskogen. Kiosken var bara öppen sommartid. Den var inrymd i ett litet hus med en skylt- KIOSK- på taket, när kiosken var stängd fälldes skylten ner. I golvet fanns en lucka där man kunde sänka ner drickor så de höll sig kalla.

Varje vecka, i alla år, kom farbror Ferdinand i sin svarta välstrukna kostym körande i en folkvagnsbuss med Cloetta reklam. Han levererade kokosbollar, godis och mazariner som mamma Alice sålde tillsammans med kaffe och eget bakat bröd.

På den tiden var det mycket trafik på europavägen, speciellt under semesterperioderna. Sommaren när jag var 7 – 8 år stannade, bland många andra turister, ett österrikiskt par och fikade. Paret gav mig en souvernirdocka från Österrike för att dom tyckte jag var liten och söt. Dockan har jag fortfarande kvar.

Mamma Alice startade kiosken 1947, min mormor Selma hjälpte till och även mina äldre systrar, själv underhöll jag kunderna med sång och försökte tigga till mig någon godisbit. Mamma lade ner verksamheten 12 år senare. 1960 fanns inte byggnaden kvar.

Ekstedts Café på Herrskogen

För att få veta lite om Ekstedts Café var vi tvungna att sända ut två fältarbetare från studiegruppen till Strömsholm i hopp om att träffa på någon urinnevånare. Birgit Carlsson och Bodil Eriksson fann efter intensivt sökande Gun och Olle (87 år) Gustavsson. Här är deras rapport.

Caféet startades av Erik och Greta Ekstedt i början av 1930-talet men drevs senare av fru Ekstedt själv.

Det låg i hörnet av Äggebyvägen och Herrskogsvägen på Herrskogen och var öppet året runt.

Första tiden bakades allt bröd i caféets kök men hälsovårdsnämnden förbjöd detta då ägarinnan hade hundar som var långhåriga (collie) och som svansade runt henne i köket. Fru Ekstedt fick då överta en före detta mjölkiosk som låg i närheten. Den gjordes om till bageri där hon kunde fortsätta sitt arbete.

Hon bakade allt bröd själv och var berömd för sina goda tårtor och mazariner.

Ekstedts café upphörde troligen på senare delen av 1950-talet.

I närheten av caféet fanns Libbys tivoli med dansbana och servering.

Foto Kurt Larsson 2008

Serveringen i Kolbäcks Folkets Park

Det hade funnits en servering vid Borgby skans festplats som låg i Säby socken. Hela festplatsen revs av Kolbäcks Arbetarkommun åren 1924 – 1932 då man befarade att Säby skulle införa nöjesskatt.

Serveringen och dansbanan flyttades, med ideellt arbete, till nuvarande Folkets Park 1933 – 34 och kom att ligga på Herrevads ägor. För marken fick man betala 12 000 kr och ytterliga 500 kr för marken där teatern senare kom att byggas.

Den gamla serveringen användes till försäljning av lotterier och varm korv. Byggnaden användes även som lagerlokal. Senare gjordes den om till vaktmästarbostad och finns fortfarande kvar som bostad.

Kolbäcksparken levde upp när PRO började rusta parken inför sina motionsdanser på onsdagseftermiddagarna 1992.

Från 2002 ordnar motorklubben Car Club motorträffar och tillsammans med PRO påbörjades renovering och målning av byggnaderna.

Allt arbete är fortfarande ideellt.

